

Anglie, jak ji neznáme - III.

Členové výpravy: Účetní

Rád jsem se jako neznalý prostředí připojil a konzumoval pomníky britské námořní velikosti, lodě, artefakty, jména velikánů všech moří a hrdinů Británie. Mezi jinými mě zaujala osobnost Sira Francise Drakea.

Tento nezpochybnitelný britský národní hrdina začínal svoji zářnou kariéru jako korzár, což je pirát se selektivními sklony, pokud jde o jeho oběti a kořist. Byl v dané době a místě správně ideologicky orientován, jelikož své loupežení zaměřil výhradně na katolické lodě, přístavy či osady, vesměs španělské. Zmíněná místa a koráby krutě drancoval, což bylo v britském protestantském kontextu více než správné a záslužné.

Zabýval se též obchodem s otroky, čímž významně přispíval k prosperitě britských osad v různých částech světa.

Byl v této protestantské bohubilé činnosti tak úspěšný, že se zúčastnil i řady bitev proti katolickým Španělům, kde v plné míře využil své korzárské zkušenosti a slavil zasloužené úspěchy. Není tedy divu, že se stal viceadmirálem královského loďstva a nesmrtelným hrdinou Albionu.

Jeho pozice v britském pantheonu je neotřesitelná. Tím se podstatně liší od mnoha našich hrdinů. Ti se v toku dějin obvykle potácejí mezi zbožňováním a zatracením, podle toho, co se kdy a komu zrovna v dané historické chvíli hodí. Podívejme se na takového Jana Žižku z Trocnova.

Jeho životní osudy vykazují v základních rysech jistou podobnost se zbožštělým viceadmirálem. Jak historické analýzy ukazují, pobil také mnoho katolíků, vypálil dostatek klášterů a hradů a jeho sláva sahala daleko za hranice země. Pravda, pokulhává zřejmě v kvantitativních ukazatelích svého působení; co do počtu likvidovaných nepřátel, míry drancování či hodnoty ukořistěného majetku se nejspíše Siru Drakeovi nemůže rovnat, ale na jeho straně je významný kvalitativní ukazatel – patří totiž mezi pět šest vojevůdců v dějinách lidstva, kteří zvítězili ve všech bitvách, které vedli. Přesto se v naší zemi vedou nekončící polemiky o tom, zda je zaslouženě považován za národního hrdinu. Přitom je třeba odmítnout divné poznámky, které poukazují na to, že u nás nakonec nadlouho vyhráli katolíci, takový detail by přece na věc samu neměl mít vliv.

Popravdě řečeno, Žižka není sám, takových příkladů je mezi našimi historickými postavami víc než dost. A je tak jistě správné, že při naší rozkolísanosti a nejasnosti vlastní pozice jsou při nás naši přátelé, jejichž rady si rádi osvojíme. Problém je trochu v tom, že se nám přátelé nějak často mění.

Pro mnohé je tak velmi obtížné dopátrat se toho, proč v naší historii není pozice husitského válečníka tak pevná, jako je nezpochybnitelný piedestal Francise Drakea v Británii. Přitom je to tak prosté, že jednodušší to již snad být nemůže. Porovnejme osudy obou velikánů a je to rázem jasné! Janu Žižkovi chybí jeden velmi podstatný životní parametr, který, jak vidíme na příkladu Sira Drakea, by mu pevné a nezpochybnitelné místo mezi našimi velikány bezpečně zajistil. Jan totiž neobchodoval s otroky. Toto drobné zanedbání jinak pečlivě budované kariéry se s odstupem času ukazuje jako fatální chyba, jejímž důsledkem jsou nekonečné polemiky, k nimž je jeho historická role odsouzena.

Výsledkem naší staleté hodnotové schizofrenie, jíž je Jan Žižka jen jedním z mnoha příkladů, jsou pak pro Angličana, o obyvatelích Severního Irsku nemluvě, naprosto nepochopitelné situace. Příkladem budiž můj vlastní děd, občanským povoláním ředitel školy, takto hluboce věřící katolík, jehož knihovna přetékala autory, jako byl J. A. Komenský, Jan Hus a T. G. Masaryk. Je jen logické, že toto schizma vedlo a vede Čechy k poněkud nestandardnímu pohledu na dějiny, jehož vrcholem je nejspíše Jaroslav Hašek. Pokrok však nelze zastavit, a tak je již dnes mezi námi dostatek mladých optimistů, kteří výše uvedené řádky možná vůbec nechápou. Jim patří klidná budoucnost bez hodnotových zápasů ve společnosti. Případné spory se pak asi budou řešit konzumací dostatečného množství hamburgerů.

Odpolední program proběhl vcelku bez překvapení. Spokojené a rozjásané tváře před obchodem „Fish and chips“ ukazovaly, že nezbyvá než tradičním pokrmem završit úspěšné odpoledne. Radost byla o to větší, že personál restaurace takto velmi anglické hovořil plynou ruštinou, což bylo zárukou výjimečného kulinářského zážitku.

Účetní

Podnikatelský duch spojený se silně vyvinutým smyslem pro zamezení jakýmkoliv dalším ztrátám času a energie vedl jej k rozhodnému kroku, kterým hodlal alespoň snížit celkovou zmatenost našeho počínání. Bez ohledu na výši tarifu, což je v jeho případě obzvlášť hodno úcty, rozhodl se zavolat Hostitelce, aby po poradě s ní stanovil v 16:00 plán dalších akcí: příjezd na základnu v 19:00, od čehož se odvinul následující program: 1. Procházka městem – alternativa pivo, 2. Odjezd číslem 23 zpět na základnu kolem 18:00. Tento konsensuálně přijatý program byl ovšem, zřejmě vzhledem k předpokládanému sledování akce místními euroskeptiky, pouhou návnadou. Ve skutečnosti již v tuto chvíli všichni věděli, že to bude úplně jinak. Tedy všichni kromě mě.

Zbývala maličkost, zjistit, odkud a v jakém čase vyjíždí zmíněné číslo 23, neboť zde mělo konečnou, a tedy s pravděpodobností hraničící s jistotou by tu mělo mít i stanici počáteční opačným směrem. V tu chvíli se v plné nahotě ukázalo, jak málo jsem zkušený, pokud jde o práci a pohyb v konspiračním prostředí.

Přišlo mi podivné, že máme hledat onu stanici v boční ulici, ve které zcela evidentně žádné stanice nebyly, a tvrdošíjně jsem trval na prozkoumání několika dalších zastávek na hlavní ulici, které byly na dohled, a ke kterým by č. 23 vzhledem k dopravnímu uspořádání mělo dospět. Toto se však setkal s až zarputilým odporem ostatních. Bláhově jsem se na ono místo vypravil sám a ejhle! Zastávka tam byla, a dokonce z ní startovala nejen třiadvacítká, ale i naše krycí linka č. 21!

Radostně jsem se vracel na stanoviště, kde probíhaly ve zbytku skupiny horečné konzultace, jak naši konspiraci, mojí blbostí a naivitou zcela zmařenou, zachránit.

Naštěstí moji zkušený, nebojím se říci geniální soupoutníci našli skutečně dokonalé řešení! Vyhlásili veřejně, samozřejmě s cílem zmást naše sledovatele, že pojedeme linkou č. 9.

Polilo mě horko. Vždyť z dosud mně známých zdrojů nijak nevyplývalo, že by taková podivná linka mohla směřovat k základně. Hrůzou se mi sevřelo hrdlo a málem zastavil dech. Naštěstí. Jistě bych v tu chvíli byl opět schopen nějakého nezodpovědného výroku, kterým bych tento skvělý zastírací manévr zhatil.

Neboť chyba lávky, opět jsem se zmýlil! Vysoce sofistikovaná logistika našeho bezpečného návratu vyžadovala alternativní, veřejně neznámé řešení. Proto jsme se rychlým pochodem přesunuli ke mnou nalezené stanici č. 23, což mě opět poněkud zarazilo.

Nyní jsem naivně předpokládal, že proběhne druhá část programu tak, jak jej za všeobecného souhlasu formuloval Účetní dle instrukcí Hostitelky, tedy procházka s alternativou pivo. Cílem totiž bylo dorazit na základnu v čase přiměřeném v souvislosti s přežráním členů skupiny ve vyhlášené místní „Fish and chips“ provozně. Pochopitelně se tak nestalo a došlo k dalšímu překvapivému manévru, který nutně musel naše potenciální pronásledovatele uvést v zoufalství.

Právě v tu chvíli byl k zastávce přistaven autobus č. 23! Ideální příležitost vyrazit na cestu, tu přerušit, nakoupit a posléze v plánovaném čase dorazit na základnu. To se však jevilo jako řešení rizikové, nevylučovalo, že by se naši potenciální pronásledovatelé mohli zformovat, vzpamatovat a nasadit na naši stopu svého rezidenta. Po bleskové analýze situace v řádu sekund (!) bylo přijato elegantní řešení – pojedete se číslem 21! Je to sice kratší trasa, ale o to dále je zastávka od základny. A co je nejdůležitější – po její trase není žádný obchod, jehož návštěva by byla zatížena zbytečným rizikem nakupování. Je evidentní, že touto cestou byla veškerá potenciální rizika zmařena a pohyb skupiny se stal v čase a prostoru zcela nepredikovatelným.

Neznalost pravidel konspirace a vysoká míra naivity způsobila, že jsem do autobusu číslo 21 nastupoval poněkud zmaten. Potěšilo mě, že nejsem sám. Průběh událostí ukázal, že též Účetní je osobou konspiračně nezralou, organizačně infantilní a tudíž zmatenou. Pohlédli jsme na sebe a bylo nám i beze slov jasné, že se oba máme ještě mnoho co učit, a co horší, některé věci se už nejspíše nenaučíme. Nestihneme to, a navíc některých výkonů již nikdy schopni nebudeme.

Když jsme vystoupili opět na pusté vlašťovčí stanici, již jsme ani nepomysleli na to, jak se asi cestou zvládne plánovaný nákup. Věděli jsme, aniž bychom tušili proč, že prostě nebude. A tak, když jsme na naší pěší túře na základnu minuli obchod, který se tam nějakým zázrakem objevil (asi jsme šli nějakou jinou, delší trasou), již jsme v sobě nenašli sílu zjišťovat, třeba jen šeptem, zda se tedy bude něco nakupovat.

V jednom jsme se s Účetním shodli. Ne, to nebyl náš svět.

My, ve své prostotě a jednoduchosti a bezbřehé naivitě, jsme nebyli schopni zvládat tak složité procesy a úvahy, kterým jsme byli vystaveni.

Zmoudřeli jsme.

Víme nyní zcela bezpečně, že my dva do Evropy Velkého bratra nepatříme. Naše triviální, předvídatelná a přímočará řešení se opravdu pro vyspělou Evropu nehodí, ba lze říci, že jsou jí až smrtelně nebezpečná. Vždyť bez přiměřeně rafinovaných, pro nás prosté lidi až zmatečných řešení by hrozilo, že by se obyvatelé starého kontinentu mohli dobrat toho, co je ve skutečnosti smyslem evropského počínání a jaké jsou jeho cíle. A to by byl konec, konec Evropy. Co by potom dělaly ty statisíce skvěle placených byrokratů, co jejich nebohé rodiny a děti v soukromých školách...

Naštěstí se ukázalo, že mezi námi je již dostatek těch, kteří si již tento perspektivní způsob existence plně osvojili, a dokonce se s ním sžili natolik, že se i ve svém osobním životě běžně chovají jako Evropa sama. Navíc se nově osvojené schopnosti konspirace a zdánlivě zmateného chování naučili využívat strategicky ku svému prospěchu. Dokáží totiž velmi efektivně eliminovat plošnou kontrolu chování obyvatel sofistikovanou dezorganizací vlastní existence, což je vlastnost dosud nedocenená, avšak v blízké budoucnosti nesmírně cenná, možná k prostému přežití nezbytná.

My dva nicméně víme, že ač se počítáme mezi eurooptimisty, nepatříme mezi architekty Evropy a jsme nesmírně vděční všem členům výpravy, že nám nenásilně, vlídně a laskavě otevřeli oči a slibujeme, že se v rámci našich omezených možností polepšíme.

Neméně skvělé je to, že jsme toto evropské jablko poznání pozřeli právě zde, v konzervativní Anglii. Tady si totiž můžeme dovolit – samozřejmě jen šeptem – nenápadně zvolat:

„Ať žije brexit!“